

PRACOVNÉ LISTY
ZÁKLADNÁ ŠKOLA

BLOK 5

NAŠI VTÁČÍ SUSEDIA

Blok5: NAŠI VTÁČÍ SUSEDIA

Kontext: v miestnosti je vytvorená atmosféra pomocou rozmiestnených vizualizácií vtákov (výkresy, fotografie, modely), ktoré je možné stretnúť v blízkosti ľudských obydlií. Po návrate z terénnych aktivít môžete zmeniť výzdobu miestnosti (za účasti detí) – v triede zostanú len tie druhy vtákov, ktoré sa nám podarilo zazrieť v teréne.

ŠPECIFICKÉ PROBLÉMY	AKÉ VTÁKY ŽIJÚ V BLÍZKOSTI ĽUDSKÝCH OBYDLÍ?	JE ŽIVOT V MESTE NEBEZPEČNÝ?
Aktivity v teréne	Spoznáваме vtáky žijúce v blízkosti našich obydlií, využite pozorovací hárok VTÁKY V NAŠOM OKOLÍ (S5/A/1) . Naučte školákov rozpoznať niekoľko bežne sa vyskytujúcich druhov. Ak pozorujete iné vtáky, zapamätajte si ich vzhľad alebo použite fotoaparát. Potom ich môžete určiť pomocou atlasov a kľúčov na poznávanie vtáctva. Keď budú deti poznať a rozpoznávať viaceré druhy, využite pozorovací hárok pre pokročilých (S5/A/2) .	Zistite, či je mesto bezpečným miestom pre vtáky - karta pozorovania (S5/B/1) . Preskúmajte, či okná a sklenené plochy môžu byť pre vtáky nebezpečné (S5/B/2) .
Pozorovanie a experimenty v interiéri	VTÁKY ŽIJÚCE V BLÍZKOSTI ĽUDSKÝCH OBYDLÍ – ako pomôcku použite multimediálnu prezentáciu (S5/A/3) .	MESTO - MIESTO ŽIVOTA VTÁKOV – porozprávajte sa so žiakmi s využitím multimediálnej prezentácie (S5/B/3) . MÔŽU BYŤ VTÁKY A MAČKY DOBRÝMI SUSEDMI? multimediálna prezentácia (S5/B/3) .
Umelecké a grafomotorické úlohy	Vytvoríme album vtákov, ktoré sme pozorovali v blízkosti nášho obydliá - vytvorte kresby vtákov alebo namaľujte ich obrisy.	Navrhňte mesto priateľské pre vtáky (S5/B/5) . Vypracujte umelecké práce so zohľadnením informácií o dostupnosti vody, bohatstve rastlín (vysokých, nízkych, zarastených húštin).
Jazykovo-literárne úlohy	Prípravte jednoduchý opis pre vybrané druhy vtáctva vo vytváranom albume vtáctva.	
Matematické úlohy	Zopakujte si s deťmi priestorové pojmy, napríklad „pod“, „nad“, „vpravo“, „vľavo“ s využitím karty MATEMATICKÉ OBRÁZKY (S5/A/4) . Povzbudte deti pri pokusoch o verné zobrazenie siluety a farebnosti vtákov.	Prípravte materiály užitočné pri pomoci vtákom, aby si všimli presklené povrchy. Zaveste ich v okne (S5/B/6) .
Hry a súťaže	Vtáčie Bingo - deti milujú hádanky. Prípravte pre každé dieťa karty s ilustráciami alebo fotkami vtákov. Navrhňte s deťmi a pripravte s nimi hru - vtáky z nášho okolia.	

VTÁKY V NAŠOM OKOLÍ – POZOROVACÍ HÁROK

DRUH	KDE SA VYSKYTUJE?	V AKOM POČTE?
  drozd čierny (JV)	 	
 kavka tmavá (JV)	 	
 straka obyčajná (JV)	 	
 vrabec domový (JV)	 	
 holub skalný mestský (JV)	 	

 <p>sýkorka veľká (JV)</p>		
 <p>sýkorka belasá (JV)</p>		
 <p>kačica divá (JV)</p>		
 <p>dážďovník obyčajný (JV)</p>		
 <p>jastrab krahulec (JV)</p>		
<p>iné</p>		

VTÁKY V NAŠOM OKOLÍ POZOROVACÍ HÁROK PRE POKROČILÝCH

DRUH	KDE SA VYSKYTUJE?	V AKOM POČTE?
  drozd čierny (JV)	 	
 havran čierny (JV)	 	
 sojka obyčajná (JV)	 	
 kavka tmavá (JV)	 	
 straka obyčajná (JV)	 	

 <p>vrabec domový (JV)</p>		
 <p>holub skalný forma mestská (JV)</p>		
 <p>hrdlička záhradná (JV)</p>		
 <p>sýkorka veľká (JV)</p>		
 <p>sýkorka belasá (JV)</p>		
 <p>pinka obyčajná (JV)</p>		
 <p>kačica divá (JV)</p>		

 <p>d'ateľ veľký (JV)</p>		
 <p>vrabec poľný (JV)</p>		
 <p>dážďovník obyčajný (JV)</p>		
 <p>belorítka obyčajná (JV)</p>		
 <p>jastrab krahulec (JV)</p>		
 <p>brhlík obyčajný (JV)</p>		
 <p>červienka obyčajná (JV)</p>		

 <p>labuť veľká (JV)</p>		
 <p>sokol myšiar (JV)</p>		
 <p>žltochvost domový (JV)</p>		
 <p>žltochvost hôrny (JV)</p>		
 <p>sokol sťahovavý (JV)</p>		
<p>iné</p>		

MATEMATICKÉ OBRÁZKY

(MK)

1. Dokončite ilustráciu podľa inštrukcie.

Na streche sedia 2 vrabce.

Na pravej strane komína sedí 1 straka.

V kríkoch sa ukryli 4 sýkorky.

Nad domom lietajú 3 dážďovníky a pri plote sa poneviera kačica divá. V konároch stromov sa ukryl d'ateľ veľký.

Koľko vtákov ste nakreslili?

2. Doplňte obrázok o iné okrídlené zvieratá, ktoré obývajú sídlisko.

a. Kde ste ich umiestnili?

b. Koľko zvierat ste dokreslili?

c. Koľko z nich sú vtáky?

OKOLIE ZÁKLADNEJ ŠKOLY – MIESTO ŽIVOTA VTÁKOV

Zistite, čo nachádzajú vtáky v blízkosti školy.

 (IM)	 (M)	 (JM)	 (JM)
Kríky a ovocné stromy	Vodné plochy	Zarastené húštiny	Popínavé rastliny
 (JM)	 (JM)	 (IM)	 (NK)
Vysoké stromy	Pole alebo lúka	Veľké okná	Mačky
 (M)	 (JM)	 (PX)	 (M)
Vtáče búbky	Ostnaté drôty	Smetisko	Vedenie vysokého napätia

Porozmýšľajte:

- Ktoré prvky sú pre vtáky vhodné?
- Ktoré prvky môžu byť pre vtáky nebezpečné? Prečo?

SÚ OKNÁ A PRESKLENÉ PLOCHY PRE VTÁKY NEBEZPEČNÉ??

EXPERIMENT

Čo budeme potrebovať?

- zrkadlá
- malé sklenené doštičky (so zabrúsenými hranami)
- biele a čierne hárkypapiera

Úlohy a otázky:

1. Zistíte, či a ako sa v zrkadlách odráža okolie.
2. Zopakujte test pomocou sklenených doštičiek a doštičiek s čiernym alebo svetlým pozadím.
3. Má na to vplyv intenzita svetla (dobré osvetlenie, slabé osvetlenie)? Čo navrhujete, aby sme to zistili?

POZOROVANIE

Čo budeme potrebovať?

- výklady, okná bytov, sklenené fasády, atď.

Úlohy a otázky

1. Prizrite sa bližšie skleneným plochám na budovách.
2. Zistíte:
  - a. Sú priehľadné?
  - b. Dá sa cez ne vidieť interiér?
  - c. Odráža sa v nich prostredie?
  - d. Môžeme si myslieť, že okno neexistuje a existuje len prostredie, ktoré odráža alebo ktoré je za ním?

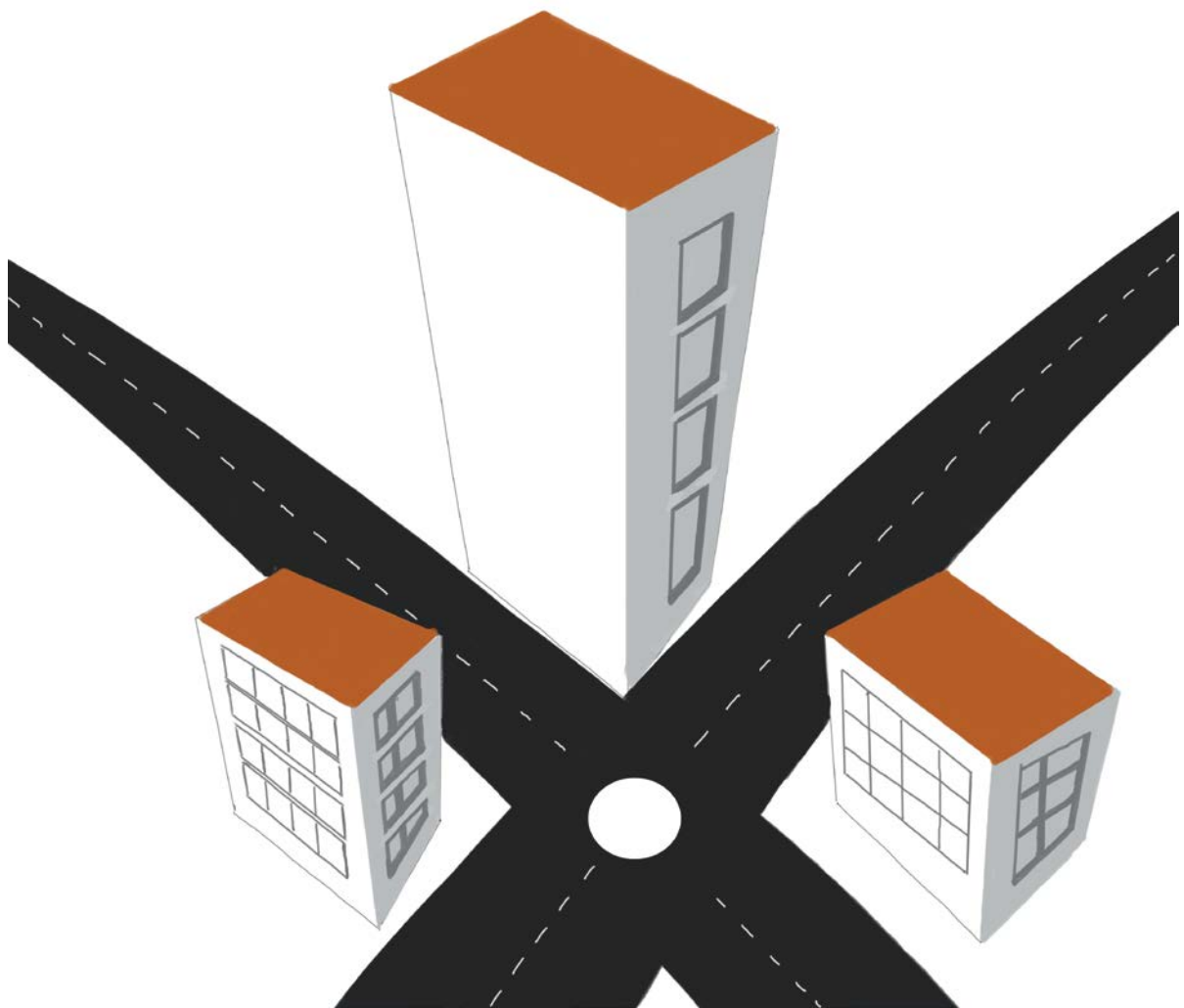
Porozmýšľajte:

- Ako ľudia a vtáky vnímajú veľké presklené plochy? Môžu sa pomýliť a naraziť do nich?
- Je veľkosť okna dôležitá z pohľadu vnímania vtákov?
- Sú závesy na oknách pre vtáky viditeľné?
- Čo je možné urobiť, aby boli presklené plochy pre vtáky viditeľné?

NAVRHNITE SÍDLISKO PRIATEĽSKÉ PRE VTÁKY

Nakreslite obrázok 2-3 stavieb, do ktorých by deti mohli dokresliť rastliny, stromy, vodnú plochu, atď'.

OKENNÉ OZDOBY

NEVIDITEĽNÉ OBRÁZKY

Čo budeme potrebovať?

- UV popisovače (fixky)
- UV lampa

Úlohy a otázky

1. Spravte na okne pomocou UV fixiek kresbu.
2. Aby ste uvideli svoju kresbu, zasviete na ňu UV baterkou. Pri práci postupujte opatrne. Nesviette do očí iným.
3. Prečo vtáky uvidia kresby a ľudia nie?

VRTUĽKY - STRAŠIAKY

Čo budeme potrebovať?

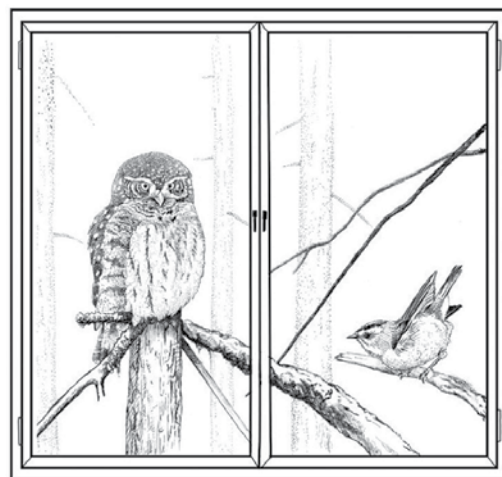
- paličky rôznej dĺžky
- kúsok šnúrkou alebo mäkkého drôtu
- 2 guľôčky z plastelíny
- krepový papier rôznej dĺžky nastrihaný na pásiky
- farebné kolieska
- lepidlo

Úlohy a otázky

1. K paličke prilepte pásy krepového papiera rôznej dĺžky.
2. Na voľných koncoch krepového papiera prilepte farebné kolieska.
3. Na oboch koncoch paličky uviažte šnúrkou a zabezpečte ju plastelínou.
4. Konštrukciu môžete zavesiť na háčik alebo upevniť na dlhšiu paličku zasunutú do kvetináča s pieskom.
5. Ako inak môžete ozdobiť presklené plochy a okná?

Porozmýšľajte:

- Ako vaše ozdoby zlepšia viditeľnosť presklených povrchov?
- Sú okná na vašich domoch pre vtáky bezpečné?

(MK)

OKENNÉ OZDOBY

POHYBLIVÉ TRBLIETKY

Čo budeme potrebovať?

- CD disky z recyklácie prevrútané z oboch strán
- kúsky šnúrkou alebo mäkkého drôtu
- permanentné fixky rôznych farieb

Úlohy a otázky

1. Spojte šnúrkou maximálne 4 CD disky tak, aby ste zachovali vzdialenosť 15 cm od jednotlivých diskov.
2. Na konci šnúrkou urobte uzol a pred prvým diskom spravte slučku na zavesenie.
3. Ako sa dajú disky ozdobiť, aby aj naďalej odrážali svetlo?

OZDOBNÉ VZORY

Čo budeme potrebovať?

- papier ľubovoľnej farby
- vzory siluet vtákov a iných zvierat
- ceruzky, farbičky, fixky..

Úlohy a otázky:

1. Nakreslite na papier obrys tvaru konára a vtákov.
2. Vystrihnite ich z papiera.
3. Ozdobte siluety.
4. Celok umiestnite na okná zvnútra.

Porozmýšľajte:

- Ako vaše ozdoby zlepšia viditeľnosť presklených povrchov?
- Sú okná na vašich domoch pre vtáky bezpečné?

MERIAME VZDIALENOSTI ĽUBOVOĽNOU MIERKOU

(MK)

Úlohy a otázky

- Ktorý vták je bližšie k mačke?
- Ako sa dá zmerať vzdialenosť bez pravítka?
- Napadnú vám nejaké spôsoby?

AUTORI:

- NÁVRH OBALU A GRAFIKY OBALU
WIKTOR TABAK
- ILUSTRÁCIE:
JUAN VARELA (JV)
MAREK KOŁODZIEJCZYK (MK)
- FOTOGRAFIE:
BOGDAN MOCZARSKI (M)
CEZARY KORKOSZ (CK)
IWONA MAJCHER (IM)
JADWIGA MOCZARSKA (JM)
KAROLINA KALINOWSKA (KK)
ŁUKASZ ŻDYB (ŁZ)
NATALIA KANN (NK)
PIXABAY (PX)
- PREKLAD:
MICHAL MASÁR
- ODBORNÁ SPOLUPRÁCA:
JÁN GÚGH
KATARÍNA DÚCKA

MATERIÁL BOL VYPRACOVANÝ V RÁMCI PROJEKTU „PROSTREDNÍCTVOM PRÍRODY K LEPŠIEMU ŽIVOTU – POSILNENIE KAPACÍT UČITEĽOV A ŽIAKOV (EMPOWERING TEACHERS AND PUPILS FOR A BETTER LIFE THROUGH NATURE) V RÁMCI PROGRAMU ERASMUS+“. DO PROJEKTU SA ZAPOJILI MIMOVLÁDNE ORGANIZÁCIE ZAOBERAJÚCE SA OCHRANOU VTÁCTVA SÚSTREDENÉ V MEDZINÁRODNOM PARTNERSTVE BIRDLIFE INTERNATIONAL. OKREM SLOVENSKEJ ORNITOLOGICKEJ SPOLOČNOSTI/BIRDLIFE SLOVENSKO SA DO PROJEKTU ZAPOJILI OTOPI/BIRDLIFE POLSKO (VEDÚCI PARTNER PROJEKTU), SEO/BIRDLIFE ŠPANIELSKO, MES/BIRDLIFE MACEDÓNSKO, ČESKÁ SPOLEČNOST ORNITOLOGICKÁ/BIRDLIFE ČESKO A BIRDWATCH IRELAND/BIRDLIFE ÍRSKO. ODBORNÝM PARTNEROM PROJEKTU, ZODPOVEDNÝM ZA PRÍPRAVU MATERIÁLOV PRE UČITEĽOV, BOLA GDANSKÁ UNIVERZITA. SOS/BIRDLIFE SLOVENSKO JE OBČIANSKE ZDRUŽENIE VENUJÚCE SA OCHRANE VOLNE ŽIJÚCEHO VTÁCTVA A JEHO BIOTOPOV. CIELOM ZDRUŽENIA JE ZACHOVANIE PRÍRODNÉHO DEDIČTVA V PROSPECH SÚČASNÝCH A BUDÚCICH GENERÁCIÍ.

MATERIÁL PODLEHA LICENCIÍ CREATIVE COMMONS ATTRIBUTION 3.0 UNPORTED LICENSE. DOSTUPNÁ NA LINKU: [HTTP://CREATIVECOMMONS.ORG/LICENSSES/BY/3.0/](http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/)